

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Sorteeri nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 251.

Vineri, 7 (19) Noemvre.

1886.

Brașov, 6 Novembre 1886.

E ridicul de totu modul cum înțelege presa maghiaro-jidană și susținătorii ei patriotismul, dăr totu atât de nefastu e, că urmările acestei monopolisări a patriotismului le suferă nu numai naționalitățile, ci și poporul maghiar. Deosebirea e, că naționalitățile le suferă în mai mare măsură și în toate direcțiunile.

După pătura, care exploatează patriotismul, a fi patriotu nu înseamnă a-ți iubi pământul în care te-ai născutu și trăesci, ci a iubi isvorul din care-ți poți îndopa punga și sătura pântecetele; patria și națiunea sunt numai perdeaua după care-ți poți juca mendrele.

Și pentru ca să-și potă satisface poftele și dorințelor ce le urmărește pătura maghiaro-jidană, adevă pentru ca să nu le sece isvorul din care se îmbuibă în contul naționalităților și a poporului maghiar, nu lasă nici o ocaziune bine venită să trecă, fără a se bate'n peptu, că decă n'ar fi ei cu patriotismul lor celu mare s'ar prăpădi țera.

După ei, a fi patriotu înseamnă a-ți lăpăda opinca și țundra, și a îmbrăca atila, a-ți pune penă'n pălăria și pintenii la cisme, a nu mai vorbi și a nu te mai închina în limba ta, ci a pretinșilor patrioti, a nu respecta legile, ci ordinațiunile care le înlocuesc, a corteși la alegeri, fiă comitatense fiă dietale, a vota pentru un candidat séu altul totu patrioticu, a nu-ți mai apăra interesele nici în comună nici în comitat, a lua parte la jubileuri și la banchete totu patriotice, a lucra în contra intereselor școlii și bisericii tale, a-ți lăpăda credința strămoșescă, a aduce poporul la sapă de lemn cu biruri grele, a face pe Sécui să ia lumea 'n capu părăsindu-și vatra părintescă, a supune decă de familie învățătorescă maghiare la încercările lui Succu, a contribui pentru Kulturegylet, hambarul în care se grămădesce patriotismul, ș. a.

Etă atâtea acte de patriotismu, care dau garanția, că până când acestea voru avea trecere, isvorul îmbuibării nu sécă.

Ducă-se numai patriotii maghiaro-jidani în Sécui, séu în alte părți printre Unguri, unde șovinismul și falsul patriotismu n'a infectatu inimile, cerceteze bine în popor, și se voru convinge că nu se simte nicădecum încântat de asemenea acte de patriotismu; le va spune, că mai puțin patriotismu de soiulu acesta, și mai multu patriotismu pentru bunăstarea poporului, pentru împușinarea esecutorilor și a lefegiilor, pentru îmblândirea gendarmeriei, ale cărei acte de sêlbătécia au a se mulțami totu agitatorilor maghiaro-jidani, pentru respectarea drepturilor tuturor deopotrivă, pentru buna înțelegere între toți, pentru încetarea agitațiunilor și uneltirilor jidano-maghiare, le voru spune, dicem, că asemenea patriotismu le-ar cădea multu mai bine, pentru că numai unu asemenea patriotismu dovedește iubire de patriă.

Guvernul unghurescu cu totă ceta lefegiilor, începându dela măriă sa solgăbirul până la mai măriă sa fișpanul, negreșitu că nu potă să refuze sprijinul lor unor patrioți de talia maghiaro-jidanilor, pentru că de, împreună și facu trebșorele; puterea e dulce și atacerile strălucite nenumărate, cu una cu două nu te poți despărți de ele.

E bătoru la ochi însé, că aceste agitațiuni nu au nici o măsură. A striga în continuu, că Românii graviteză spre România, Sêrbii spre Sêrbia, Germanii spre Germania, Slovacii spre Rusia, nu credem că sunt acte de patriotismu. Pressa jidano-maghiară face rău serviciu d-lui Tisza. Acum, când situațiunea din afaiă e atât de critică, n'au alteceva de făcutu agitatorii jidano-maghiari, decătu a scrie ellenzekiane ca cea următoare:

„Acestia — adevă Românii — voiesc să ne dispute acestu pământu; dicu că noi — Ungurii — suntem străini aici; voiesc să răpescă femeiloru năstare sonorulu cuvântu unghurescu; ei cred că marele transformări politice ale Orientului ce clocotesc voru duce lucrurile acolo, ca Ardealul să cadă ca o pómă cóptă în brațele României. Acesta e ađi numai o pofță, mâne este nebuniă, poimâne rămâne cugetulu acesta o cronică stupiditate. Dăr stupiditatea acestă își câștigă unu statornicu nutrimentu până atunci, până când naționalitățile năstare nu mai consimtu cu noi. A face pe cei ce vorbesc romănesc cetățeni, cari să simță și să gândescă unghuresc: etă problema Kulturegyletului! Indată ce va fi așa, se va împrăștia acea negură daco-română, care revarsă orbiă și produce nebuniă.“

Intr'adeveru că numai orbiă și nebuniă potă împinge pe patrioții jidano-maghiari a scrie asemenea insanități, care nu potă folosi nicădecum țerii. Avem însé noi unu folos; graiulu dușmanilor noștri ne avertiscă mereu să fim la pândă: Kulturegyletulu n'are gându bunu cu noi.

O sciamă acestă, dăr nu e rău că ni se spune mereu, negreșitu fără voiă, căci totă paserea pe limba ei pere.

Prințul Waldemar și tronul bulgaru.

Diarulu danezu „Avisen“, într'unu articulu, probabilu inspiratu de cercurile influente daneze, arată motivele ce au făcutu pe prințul Waldemar să refuze, prin tatălu séu, a primi tronulu bulgaru. Motivele sunt acelea, care le-am arătat și noi în articulu de fondu ai fôiei năstare. Etă ce dică „Avisen“ între altele:

A primi unu tron, pe care ilu potă oferi Sobrația bulgară prințului Waldemar, este mai pre josu de demnitatea unui fiu alu regelui din Danemarca. Posițiunea de principe alu Bulgariei, vasalul Rusiei și Turciei, și cea de guvernatoru generalu alu Sultanului în Rumelia orientală nu va duce în ispită pe nici unu principe danez. Chiar și eventuala corônă de rege alu Bulgariei unite, presupunându că ea va fi acceptată de cătră puteri, ar avea prea puțină putere de atracțiune pentru fratele împărătesei din Rusia și alu regelui Greciei.

Toamai aceste relațiuni de rudenă ar îngreuna poziția sa și în curându l'ar face imposibilu.

O convorbire cu generalul Brialmont.

Generalulu Brialmont, într'o convorbire privitoare la situațiunea din Europa, a declarat — scrie „Pest. Lloyd.“ — că modul cum se urmăzează cu tractatele impune tuturor statelor celor slabe datoria d'a se gândi seriosu la apărarea țerei, pentru ca să nu le găsescă evenimentele nepregătite.

Decă la 1877 România nu ar fi avut o armată gata de bătaia, care a scăpatu pe Rusia de o catastrofă la Plevna, potă că pacea ar fi costat'a independența ei.

Belgia înainte de tôte trebuie să se gândescă la apărarea liniei Maas. Anversulu este destul de apăratu, chiar și în contra proiectelor torpile, alu căroru efect sdobitoru va fi zădărnicitu prin largile șanțuri umplute cu apă; celulu multu ar trebui întărite zidurile boltiturilor și alu casematelor. Și apoi mai lipsesc încă 26 de baterii pentru apărare.

Cestiunea principală este d'a apăra Liegiulu prin două capete de poduri, de ore-ce actuala fortificare a Liegiului este espusă pericolului d'a fi atinsă de foculu dușmanului, séu d'a fi ocupată.

În împrejurările actuale generalulu Brialmont nu crede că s'ar putea înființa serviciulu militar personalu. Ceea ce dorește densusul este, ca parlamentulu să alégă o comisiune micșă, însărcinându d'a studia organizațiunea apărării țerei și a armatei. Bugetulu armatei în sumă de 50 milioane nu coresponde în rezultatele sale acestei mari cifre.

SCRIRILE DILEI.

La 2 Decemvre n. 1888, *Maiestatea Sa* monarhulu nostru împlinesc 40 de ani de când domnesce. Consiliulu comunalu ia măsură, ca acea și să o sêrbătorească prin publicarea unei cărți, care să tracteze despre dezvoltarea Vienei în privința zidurilor în acesti 40 de ani.

—x—

În 12 Noemvre s'a ținutu în *Turda* adunarea ordinară a învățătorilor unghuresci din comitatulu *Turda-Arieșu*. În acestă adunare unul din învățători discrise în așa termină lămuriți starea miseră a învățătorilor populari unghuresci din acelu comitat, încatu raportulu lui „Magyar Polgár“ dică, că decă este adevăratu acestă atunci nu e mirare, decă învățătorii pierdându-și voiă față cu cariera lor iau în mână sapa în locu de condei, biciulu de visitiu în locul cerusei, și în locul cărții îmbrăcișcă o altă lucrare, cu care mai siguru își câștigă pânea lor. Cestiunea miseriei învățătoresc a datu locu unei discuții sgomotose: unii erau de părere să recurgă la dieta țerei, pentru ca să se cêră îmbunătățirea sortii lor, alții însă, a căroru părere în fine fu și majorisată, s'au îndestulitu cu încredințarea, ce le-a datu inspectorulu scolasticu, că se va stăra ca învățătorii să-și potă primi atâtu salariile dela comune, câtu și ajutorele în restanță din partea statului. — Dăr Kulturegyletiștii, pentru ce adună banii? Pentru banchete? De ce nu schimbă banchetarii numele „Kulturegylet“ în „Diszebédegylet“, ca să corespondă numirea întru tôte cu practica?

—x—

Comisiunea pentru armată a delegațiunei unghuresc a primitu bugetulu ordinaru alu războiului fără modificări.

—x—

Lui „Magyar Polgár“ i se pare de necrețutu scirea comunicată de o fôia unghurescă, că adevă direcțiunea financiară din Sibiu la hotărîtu ca tôte amunțurile literare (bibliografiile), concertele, balurile și alte publicațiuni de soiulu acesta, apărute în diare, să fiă supuse la timbru, séu la câte o taxă de 30 cr. pentru fiăcare. Fôia clușiană dică, că deși nu o interesază directu ordinațiunile direcțiunei financiare din Sibiu, fiindcă Clușulu nu cade sub cerculu aceleia, dăr ar dori ca direcțiunea din Sibiu să-i dea informațiuni despre acestă scire, fiindu că ar voi să caute pe altă cale mântuirea pressei de un asemenea eventualu pericolu. — Ca să cređă „Magyar Polgár“, îi facem noi cunoscutu, că fôia năstare plătesc deja asemenea taxe și că fără a mai aștepta informațiuni din Sibiu, să-și ridice guvernamentală'i voce în contra acestui biru.

—x—

Talerii Maria Teresiani sunt scoși din cursu. Ei au și numai valoarea argintului, adevă 1 fl. 70 cr. Până acum se schimbau cu 2 fl. 10 cr.

—x—

Joi, sêptemăna trecută, locuitorii din *Vesprimu* fură deșteptați din somnu de unu cutremuru de pământu. Trei case au fostu ruinate: omeni însă n'au fostu omorîți. Totu în sêptemăna trecută, Duminecă, a fostu cutremuru de pământu și la *Timișóra*, care a duratu vre-o două secunde, dăr n'a causat nici o stricăciune. După cutremuru a urmatu unu vântu mare și în urmă plôia.

—x—

În opereta „Der Bettelstudent“, ce s'a jucat Mercuri sêra de trupa teatrală germană, a debutatu pentru prima ôră D-șóra *Auguste Koleit*, cântăreță dela teatru germanu din Budapesta. D-șóra Koleit dispune de o voce forte plăcută și bine cultivată. Aplausele, cu care a fostu întâmpinată din partea publiculu, au fostu meritate. — Astă sêră Joi se va juca „Die Rantzau“ séu „Die feindlichen Brüder“, dramă de sensațiune în 4 acte, de Erckmann-Chatrian.

—x—

Încă dece preoți gr. or. au mai fostu „pripociși“ de ministrulu *Trefort*. Decă Mântuitorulu neamului omenescu ar fi avut asemenea învățeci, de siguru că nu-lu mai mântuia.

—x—

In 24 Noembrie n. se vor alege jumătate din membrii comitatelor orașane Sibiu și Sebeș, alți cărora mandatul expiră la sfârșitul anului 1886.

—x—

Gimnaziul superior rom. cat. din Clușiu va serba la 12 Decembrie n. aniversarea zilei de 300 ani dela mormântul fostului principe al Transilvaniei Ștefan Bătrânu, ca fondator al acestui și altor mai multe institute ungurești de învățământ.

—x—

Reprezentanța orașenească a Clușului a dat 7000 fl. subarhivarului țării lakab din Pesta pentru trei volume de manuscris, în care se tractează istoria Clușului. Cartea se va tipări pe cheltuiala orașului.—Afacerea nu e rea!

—x—

In curând se va înființa în Budapesta de nise întreprinderi private o fabrică de puscă repetitoare, cu care se va înarma armata comună, și pe câtă va cere trebuința, și honvețimea.

—x—

Br. Heine-Geldern, editorul diarului »Fremdenblatt«, a murit. Averea lui se socotește la mai multe milioane.

—x—

Epidemia de vîrsătură e încă totu în creștere în Pesta. Se bolnăvesc pe zi până la 30 de persoane.

—x—

In săptămîna acasta, vaporul »Rottweil«, sub comanda căpitanului Josef Greikl, trecu pe Dunăre în jos încărcat cu 87.650 kilograme de praf de pușcă din fabrica Rottweil din Württemberg. Praful se livrează României și Serbiei.

—x—

Prințul Leopold de Hohenzollern cu fiul său, prințul Ferdinand, înainte de a pleca în România, au vizitat pe împăratul Wilhelm. Cu această ocaziune se știe, că împăratul i-ar fi adresat prințului Ferdinand cuvinte foarte serioase și i-ar fi spus între altele: »Cred că-ți va fi plăcut mai bine în Potsdam, decât cum îți va plăcea mai tîrziu în România.« După »Correspondance de Vienne« i-ar fi spus: »Nu-ți urez decât un lucru: ca să-ți placă în București cum îți place în Potsdam«. Cu aceste cuvinte împăratul i-a amintit greua chemare ce o are ca viitor moștenitor al tronului român.

—x—

Acum câteva zile, substitutul de prim-procuror Dr. Franz Szekely dela procuratura din Becicherecul Mare făcu o investigațiune, cu care ocaziune, spune »E-s«, descoperi numeroase neregularități. In urma acasta, procurorul Alexius Almasy ceru suspendarea sa din post. Se știe că unele persoane au abuzat de încrederea lui Almasy. Agendele procuraturii le conduce acum un viceprocuror.

—x—

Din Bistrița se scrie, că ucigașii bogatului jidov Jantel Khan din Entradam s'au descoperit. Principalul criminal e Kalman Simon, fost vizit al ucisului. Șese părtași sunt arestați. Crima s'a comis în Septembrie anul trecut.

—x—

Deunăzile studenții universitari Dionisiu Kovacs și Alexandru Wertheimer din Pesta certându-se, se deciseră la un duel american. Șortea căzu pe Wertheimer, care își și trimise un glonț în pept, fără să moră

înse. Afacerea are să o judece tribunalul. Kovacs a dispărut din Peșta.

Inaugurarea unei școle.

Sâmbătă, 25 Octombrie curent, s'a inaugurat în Bucuresci deschiderea cursurilor școlii normale primare de institutori. Cu această ocaziune d. Dimitrie Sturza, ministrul instrucțiunii publice și al cultelor, ținu discursul următor:

Domnilor profesori! O nouă școală se deschide, menită a da o nouă impulsie și o nouă dezvoltare învățământului public.

Școala este un sanctuar, o biserică, în care totă gândirea trebuie să fie purtată de o conștiință curată și sinceră, în care cei ce o conduc și cei ce ascultă trebuie să fie egal în suflete și de o singură idee și de o singură simțire. Școala trebuie să fie mai înainte de toate un sanctuar nebanuit de nimeni și iubit de toți. Pentru acesta ea trebuie să fie oglinda adevărului și a ordinii, a dreptății și a disciplinei.

Științele sunt basate pe adevăr și pe cercetarea lui, și de aceea și școala e nedespărșită de adevăr. Numai o expunere clară și corectă e în stare să cuprindă mintea și inima și să se întipărească în conștiința noastră astfel ca să fie una cu noi. O expunere clară și corectă este însă și adevărată; er o asemenea expunere nu poate exista unde adevărul nu a intrat și în practica zilnică a vieții.

Omul e o ființă, care are în toate o construcțiune de o logică extraordinară. Neadevărat în știință și adevărat în viață, neadevărat în viață și adevărat în știință sunt situațiuni ce nu pot să fie. Primul pas spre rău, ca și exemplul răului sunt contagiote, și precum un preot vițios este o monstruositate, de care ori ce om se infiorează, asemenea și un învățator, care nu calcă în viața sa pe calea adevărului, nu poate să fie un învățator bun și de o influență pătrunzătoare asupra elevilor săi.

La ce ar și fi o lucrare bine făcută, dacă, ca răscumpărare științei date, se sădesce în inima elevului nerespectarea adevărului pe tărîmul practic al vieții. Măne ori poimăne și știința va trebui să plătescă birul ei neadevărului.

De lumina adevărului ne încălzim noi toți și prin urmare și școala. Omul cel adevărat știe ce vrea și unde merge: el e totdeauna împăcat cu conștiința sa și nu șovăește nici odată.

De aceea în școală trebuie să strălucască adevărul la profesori și la elevi. Nici unii nu trebuie să se descarce pe alții vina minciunii, care e sorginta tuturor viciilor. Fiecare trebuie să urmărească adevărul, să-și impună adevărul, să gîndască la el ziua și noaptea, să nu se depărteze de el un singur minut, și să cugețe necontentit, că cel mai mic neadevăr ce ne e din gură sau care își ia trup în faptele noastre nu se poate acoperi, ci este înscris pe pagina cea neagră a vieții noastre de acel care însuși este adevărul și judecătorul cel drept al tuturor.

Dacă acesta este așa pentru orice școală, cu atât mai mult în școala în care cresc viitorii învățatori ai poporului. Ar fi cel mai mare păcat ce am putea comite, când în această școală, prin vorbe sau prin fapte, în expunerea obiectelor ce sunt a se învăța sau în viața zilnică, nu s'ar răspîndi și nu s'ar respecta cultul și cunoștința adevărului, când încă s'ar ajunge a se falsifica și a se rătăci mintea și inima tinerilor ce ni s'au încredințat de națiune într'un mare scop cultural.

Cultivarea adevărului însă duce la practicarea dreptății, fără de care societatea omenescă nu poate să existe, căci simțimentul dreptății este care alină și orbirile și pornirile omenilor.

Și unde este dreptatea mai necesară decât în școală, unde o abatere dela ea poate deveni mai ușor germinale unei cangrene morale ce arde conștiințele celor tineri, fragede și neutilitate încă.

Dar adevărul nu poate prinde rădăcină acolo, unde nu e stabilită ordinea. Pentru școală ordinea e totu atît de necesară ca și aerul pentru om. In atmosfera ce se produce de ordinea școlară învățatura și moralitatea cresc și se întăresc.

O școală fără ordine este o mără fără apă, a cărei Amos Corneni, unul din fondatorii științei pedagogice. Precum adevărul trebuie să fie în toate, asemenea și ordinea. Cea mai mică desordine în școală ca și în viața omenescă este colțul cel mic, de unde se acapă vițiu ca să se introducă și să distrugă cele mai mărețe concepțiuni. Ordinea incepe dela curățenia externă se întinde asupra regulii de pădît în ocupațiunile noastre de toate zilele, asupra mersului întreg al vieții noastre. Ordinea este inima disciplinei, careia fiecare dela mic până la mare, dela copii până la bătrîni, trebuie să se supună, pentru că respectul legii și supunerea la lege pentru indivizi ca și pentru popore e singurul mijloc de propășire și de înaintare sigură în cultură.

Practicarea adevărului și a dreptății, a ordinii și a disciplinei de către profesori, pentru ca școlarii să învețe a iubi și a practica și ei la rîndul lor aceste virtuți, acesta este condițiunea cea mai esențială a unei școli, carea vrea să fie fundată pe base solide.

Căci în fine, care e scopul final al școlii, de nu a forma omenii muncitori și onesti părinți de familie, cari să știe să-și aducă rînduiala casei și să-și crească copii, vrednici cetățeni, cari să-și iubească și să-și respecte din fundul inimei patria lor, legile sub cari trăiesc și Suveranul care îi povățuește.

Sunt convins, d-lor profesori, că pe lângă partea științifică, unde veți căuta a introduce metodele de învățămînt practicate cu succes în țările conducătoare a culturii, d-văstră veți da tote silințele pentru ca să rădicați partea morală a școlii atît de sus, ca și d-văstră și școlarii d-văstră să trăiți în ea și prin ea, aflîndu în școală miezul vieții și al acțiunii d-văstre.

Sunt convins că și d-văstră, școlarilor, veți căuta, prin silințe neincetate, prin o purtare exemplară prin iubirea și respectul școlii și a învățătorilor voștri să vă faceți demni de solitudinea ce are pentru voi M. S. Regele, a căruia ochi neadormit vegheză asupra școlii. El știe că școala este viitorul națiunii și că prin ea are să se întărească totu mai tare edificiul, și înțelepciunea și vitejia sa a clădită.

Faceți cu toții, ca la încheierea anului, această școală să fie ca o stea strălucitoare, la care cu toții să ne uităm cu drag și de care cu toții să ne încălzim inimile și sufletele.

Să trăiască pre iubitul nostru Rege și pre grațioasa noastră Regină!

Să prospereze această școală și poporul român!

Conferințe preoțesci.

Sălagiu, 12 Noembrie 1886.

Onorată Redacțiune! In sensul punctului I al constituțiunii a VI emisă cu ocaziunea sinodului diecesan ținut în Gherla la 12—14 Noembrie 1882, pentru de a se ține conferințe preoțesci în toate tractele proto-

FOILETONU.

Un frî de pîr alb.

— Noveletă. —

(Urmas.)

Amicul meu Corneliu încep a-mi istorisi astfel, cu seriozitatea și obișnuita lui liniște:

— Inainte de acesta cu câteva săptămîni, într'o zi neguroasă, mă preambulam singur pe stradele orașului. Am umblat mai multe ore singur, fără a mă întîlni cu vr'un cunoscut, — eram ostentiv și indispus. — Lumea ce trecea pe lângă mine nu mă interesa. Aerul era umed și rece, — și eu totu umblam ca pierdut... — Deodată, pe neașteptate m'a cuprins un farmec misterios! O simțire, ce de mult — — — de mult s'a fost stins în pieptul meu, o dulce simțire m'a cuprins totu interiorul. — Mi se părea că negura grosă se ridică încet — încet din jurul meu, aerul se încălzește, cerul e mai azuriu ca de altă dată, e mai înalt și mai sublim...! Eu stam ca înțepenit într'un loc, și cuprins de un dor neexplicabil, mă delectam în privirea unui frumos portret.

Am trecut pe lângă espoziția unui stabiliment fotografic și portretul frumoasei Laura m'a oprit în

mersul meu. Era espus de o parte de celelalte portrete, căci era neasemnat mai frumos și mai perfect. — De când m'a făcut Dumneșu un așa portret nu am vădit. — Pe fruntea-i înaltă domnea o adevărată demnitate femeiască și de pe buzele-i delicioase sbura un suris — — — care te atrăgea ca rațele soarelui de primăveră. In ochii ei ardea un foc pătrunzător — — — față-i senină esprima blîndețea și inteligența. Era o aparițiune fenomenală, a cărei privire am simțit că lasă urme în eternă neșterse în inima mea.

E lucru ciudat, — continuă vorbitorul totu mai mișcat — că am cunoscut pe Laura de un timp orecare, și numai acum i-am descoperit calitățile eminente... mai înainte nici că o luam în seamă. Portretul acela m'a deschis ochii să vedu lumina — — — să simțu amorul cu toate urmările lui dulci și chinătoare... — Am stat multu timp inaintea acestui portret minunat, m'am delectat în privirea lui... — până când un servitor a închis espoziția. — Mi-am continuat preambularea, dar nu ca mai înainte, fără nici un scop, ci cu hotărîrea firmă, că voui căuta orice ocaziune să mă întîlnesc cu Laura ca să-i spun că de mult o iubesc, să-i spun că o admir — — —!

Din momentul acela nu am mai avut o zi bună. Nu, căci surisul acela nu-l puteam uita. Aci imi lu-

mina viitorul cu color aurii... aci imi întuneca prezentul... Eram o uneltă în mîna unei puteri supranaturale, până atunci mie necunoscută. Portretul acestei fete tinere era această putere.

Eu frate, — continuă Corneliu cu un suris ușor — care am umblat atîta lume și în variata și lungă mea juneț am fost espus la atîtea ispite și intrigi delicate de inimă, eu, care treceam ușor preste cestiunile de amor... căci începîndu dela feta cea mai naivă dela sat, până la dama cea mai cochetă de salon nu au putut să mă oprască în mersul meu voios... eu să fiu fermecat de un portret? Ai crezut această minune!? — Eu nu! — își răspunde el însuși, apoi continuă mai departe:

Cum șic, portretul acela m'a fermecat. După câteva zile am convenit cu Laura. O-am aflat mai frumoasă și mai perfectă decât portretul. Da, căci îi puteam admira spiritul ei înalt și bogăția cunoștințelor... apoi surisul acela... cu un cuvînt, în jurul ei eram fericit, sau exprimîndu-mă mai prosaic, eram amorsat. Nu aveam altă cuget, altă dorință, decât să es biruitor și să-i câștig inima. Apoi amorul, frate, e puternic. Nu cunosc pedeci, nu etate și nu are milă — — — și decă te opui lui, te nimicesc! Și ca să nu mă nimicesc m'am hotărît să trăiesc... și încă mult, — să trăiesc în fericire... M'am hotărît să le

popesci ale dieceei, cu viuă recunoștință față cu preabunul și eruditul Arhiepiscop al nostru, Dr. Ioan Szabo, suntem în favorabila pozițiune de a anunța, că punerea în praxă a acelor conferințe deja s'a făcută încă în primăvara anului trecut, așa dîcîndu în toate tractele protopopesci ale dieceei noastre. Despre demersul acestor conferințe încă până acum prea puțin s'a strecurat prin foile noastre, cauza de sigur a fost: „*Et celū ce se laudă, laude-se în Domnul. Căci nu celū ce se laudă însuși este aprobat, ci pre care-lă laudă Domnul.*” Il Corinții X v. 17. Avîndu însă în vedere veritabila educațiune, care emană din desbaterile și concluziunile acelor conferințe pentru poporul român, imi iau libertate a descrie decursul unei conferințe, în părțile sale mai generale, ca astfel publicul binevoitor miresan, luând act despre neobosită nisuiță a clerului întru edificarea morală-sciințifică, atât a sa proprie, cât și a poporului credincios, să se conducă cu bunăvoință față cu rezoluțiunile acelor conferințe și mână în mână cu preoțimea să se nisuească a le valida întru fericirea poporului nostru oprostit, însă credincios și bun.

Preoțimea din tractul protopopesc al Crasiei își ținu conferința de toamnă în 4 Septembrie în comuna Cătelul Român, sub presidul Reverendissimului domn Alimpiu Barbalovicu. Pe terminul fixat, 8 ore a. m. ca la un semn dat, toți preoții din tract au fost prezenți, pentru de a servi sub pontificatul Reverendissimului Domn Vicariu sf. Liturgie în saluta preoților și poporenilor din acest tract. Biserica cea frumoasă și spațioasă, de curînd pictată, ne-a servit de un puternic stimul de a ridica fierbinți rugăciuni și pentru aceea cari: „*Didit-am ūe casă de locuință și locū ce se locuiesc în eternū*” Il Cronica VI 2. Și aci pe lângă bravul popor din Cătelul Român suntem datorți a aminti ca vrednic de tributul recunoștinței pe Reverendissimul Domn Simeon Bocșia, emerit Archidiacon al Logiardului și actualul paroh al Cătelului Român, care cu un desinteres admirabil față de bătrânețele sale, cu putere și voință juvenilă n'a pregetat de a conlucra la edificarea acestui monument frumos al creștinătății. Sub decursul Sf. Liturgii, ascultată cu pietate de către poporul din loc, ne-a înălțat inimele corul scolarilor condus de d-lu docent din loc Ioan Selăgianu, care se vede a avea o anumită întocmită chiamare spre acesta. La finea Sf. Liturgii, on. D-nu Vasile Marinceșu, paroh în Pria, prin o vorbire forte frumoasă și instructivă, a făcut ca toți credincioșii să se depărteze cu o credință viuă în Dumnezeu și cu un respect convenit față cu persoana Domniei Sale. — După S. Liturgie, toți preoții ne amî intrunit la ospitaliera mî-a a Reverendissimului Domn Simeon Bocșia, pentru de a lua un mic dejun. După acesta se încep conferința preoțescă la 11 ore a. m. în sala de învățămînt a edificiului scolastic, care încă este un monument vrednic de a fi numărat între cele mai frumoase edificii de instrucțiune din Sylvania, — și a căru edificare este în strînsă necușă cu persoana veteranului anteluptător în cauzele bisericesci și scolare, Reverendissimul Domn Simeon Bocșia. Onore lui!

Reverendissimul Domn Vicariu printr'un discurs bine definit și rostit la înălțimea cauzei, revocându-ne în memoria patronagiul lui Is. Chr. „*unde sunt coadunați doi sîu trei în numele meu, eu acolo sînt*” ne accentuează necesitatea, ca cei coadunați să fim conduși de același spirit creștinesc, nutrindu speranța, credința și iubirea în inimile noastre, căci astfel putem fi siguri de triumful cauzei sacre ce reprezentăm, și ca gagiu succesului conferinței invocăm un „Tatăl nostru”, după care conferința se declară deschisă.

După formalitățile necesare și obișnuite la adunări, presidiul provocă pe on. D-nu Alexandru Vicașu preot în Stiriciu, ca să-și citească disertațiunea „Sacramentul Penitenței”, care i s'a fost designat ca temă în conferința precedentă. Adunarea a ascultat cu o atențiune încordată elaboratul d-lui disertante, și din ce în ce a trebuit să se convingă mai mult, că d-lu disertante tractează tema cu atîta devotament și cunoștință de cauză, încât cu toți amî învățați din acea prelegere, și amî remași impresionați de conținutul celui atât de premeditat al disertațiunei. Esența confe-

rinței o formă disertațiunea, ală căreia autor și materia totdeuna se designă prin conferința precedentă, dându-se astfel teren și ocaziune preoțimei, de a-și valida știința câștigată prin praxă și scoli, precum și aceea a o augmenta. „*Prefaceți-vă prin învoirea minții voștre, ca să cercăți care este voia lui Dumnezeu cea bună, plăcută și deplină.*” Rom. XII. 2. După disertațiune au urmat desbaterile punct de punct ale programei conferinței cu respectu la referințele morale culturale ale credincioșilor.

În referințele sociale ale poporului nostru concură o datină condamnabilă prin formarea unor conveniri nocturne așa numite „ședători”, „haba”, unde părinții amăgiți de vechimea acestei datini își lasă ficele, ca astfel să aibă — precum dîcî ei — puțină distragere, și să pîta tîrce în societate; bine, însă durere, în acele conveniri, precum atîtu trista experiență, cătu adesea și lacrimile părinților desamăgiți arată, că inima junimei se infectează și cade jertfă aleșuirii postelor trupesci, — apoi unde este înțelepciunea preotului, unde este rezultatul ostenelelor sale întru educarea morală a junimei? tîte suferu naufragiu în aceste conventicule vițioase; pentru aceea conferința a adus un concludu recerut în această privință, ca conveniri nocturne, adică „ședători” în tîte parohie tractul strîns să se oprască, veghiîndu cu agerime în respectul acestui concludu, precum și jocurile, conveniri sgomotoase și crășmaritul în Dumineci și sîrbători înainte de cele două servicii bisericesci să se opască, și în casu de obstinațiune să se cîră intermedierea autorității civile, deobligat fiindu fiecare preot a relata minuțios despre executarea concludului său obstaculele ivite, în procima conferință.

Mai apoi s'a discutat statul instrucțiunei populare din tîte parohie tractuale, îndatorîndu-se fiesce care preot a vechia strictu peste frecventarea scōlei de cătră elevi, precum să se formeze cor în fiesce care parohia, ca un puternic stimul pentru ridicarea moralității. Atîtu scōlele, cătu și parohie nōstre fiindu avitate materialmente la propria subsistență, s'a desbătut și decis ca în tîte parohie tractuale să se facă „fundațiune de bucate”, ca acūși din venit să se susțină scōlele nōstre și altcum misere. În punctele mai principale aceste chestiuni s'au discutat în conferință, după cari ședința se ridică printr'o părintescă alocuțiune a Reverendissimului domn Vicariu, invocîndu asupra celorl decise binecuvîntarea cerescă.

După conferința cu toți amî fostu întruniți la prîndul oferit cu multă ospitalitate de Reverendissimul domn Simeon Bocșia, unde ne-am petrecut cu o cordialitate adevărată frățescă, E. V.

Ultime sciri.

Berlină, 16 Noemvre. — „Nordd. Allg. Zeitung” își exprimă speranța, că politici unguri voru sci apreția, că unitatea armatei, în care se cuprinde și limba germană, e o garanță pentru existența celui mai importantu factor al imperiului.

Sofia, 16 Noemvre. — Se vorbește în cercurile dătătoare de măsură, că deoțee nu se ține sēmă de reclamarea generalului Kaulbars, d'a se concedia din funcțiune comandantul Filipopolei, Kaulbars va părăsi în curînd Bulgaria. La 7 (19) Noemvre, aniversarea luptei dela Slivnița, se așteptă o demonstrațiune pentru prințul Alexandru.

Parisă, 16 Noemvre. — „Temps” scrie: Cercurile oficiale din Petersburg sînt nemulțumite cu discursurile lui Salisbury și Kalnoky și se temă că evenimentele voru duce la o ocupare a Bulgariei.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

PESTA, 17 Noemvre. — În comisiunea pentru esterne a delegațiunei ungare, ministrul

de esterne Kalnoky, rîspundîndu la întrebarea ce i s'a pus în chestiunea raporturilor comerciale cu România, declară că acestea sînt în tîta privința de mare importanță. Elu regretă, că n'a succesu, ca să ducă la un rezultat favorabilu tractările asupra prelungirii convenției comerciale. De faptu greutățile n'au fostu așa de mari, dîr prin regretabilul amestec al raporturilor de partid s'a provocat în Bucuresci o violentă agitațiune contra convenției comerciale dinainte. Kalnoky crede, că de atunc s'a făcutu oțcare schimbare în opiniunea publică a României; au ajunsu la pîtrunderea, că ce e dreptu sîntu în stare a pîgubi monarhia vecină prin ruperea relațiunilor comerciale, dîr că nu se potu scuti ei inșiși de o pagubă și mai mare. Și la noi e dispozițiunea astfelu, că cu plăcere ar întinde mîna pentru restabilirea raportului de mai nainte. Tractările actuale confidentiale sîntu într'unu stadiu, care deschide perspectiva că, după bunele dispozițiuni ce domnesc de amîndou părțile, se va putea pune capet situatiunei actuale nedorite de nici o parte.

DIVERSE.

Prințul Nicolae de Mingrelia. — „Gazeta de Colonia” scrie asupra acestui personagi următoarele: „Prințul Nicolae Davidovici Dadian de Mingrelia este acum un bărbat de 36 ani și trece de un om neînsemnat, frivol, dîr bun de inimă. Elu este urmașu directu al ultimului prinț domnitor în Mingrelia. Nēmulu lui celū străvechiu a trecut de vîcuri la legea greco-ortodoxă, ca multe nēmuri cauziene din Mingrelia, Georgia, Imereția, etc. Deja străbunii să-i erau în serviciu rusescu. Elu a intrat în copul pagilor, mai tîrziu în șcōla iunkerilor cavaleriei de gardă și pe la 1869 deveni ofițer în Garde du Corps. Pe la 1875 s'a căsătorit cu ficia ministrului de atunc al Țarului Alexandru II, comitele Alexandru Wladimirovici Adlerberg. A avē de ginere pe un tîneru așa distinsu a convenit multu familiei Adlerberg, a cărei nobleță data numai dela Nicolae I și a inflorit prin favoarea Curtii. La începutu tînerul prințu avu numai plăceri din partea căsătoriei Comitele Adlerberg a reușit a face, ca să se restituie tînerului prințu o moșie mare, ce fusese odinioară a familiei de Mingrelia până la anexarea acestui principat de către Rusia. Prințul deveni în curîndu adjutant și apoi colonel. Rîsboiul turco-rusu l'a făcutu în cartierul generalu imperialu și fără multă osteneță a câștigat diferite decorații. Dîr norocul nu ținu multu. Căsătoria devine prea nefericită, mai multu din vina femeii, așa că de multu ani deja a urmatu o despărțire de faptu, deși nu formală. Prințul e atașat ministrului de interne, dîr nu face serviciu, nici nu se ocupă seriosu cu ceva. Situațiunea financiară e forte critică în urma vieții luxose dela începutu căsătoriei. Elu e totu colonel și nu prea e speranță să înainteze în cariera militară. Celu puțin Bulgarii ar face un progresu alegîndu-l, căci ar pune pe tronul lor pe un colonel, er nu pe un locotenent.”

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

spun tîte acestea Laurei, să-i spun că o iubesc. Am căutat dîră o ocaziune bună, ca să-mi descoperi simțimentele!

Și cînd am convenit eră cu ea, cređi că i am spus? Nu. În jurul ei eram ferice, dîr totdeuna în perplexitate. Nu sciam cum să încep... Nu aveam curiozitanță să-i spun că o iubesc. Odată o-am întrebat că are inimă? Și scii ce rîspunsu mi-a dat? A risu, — da, a risu cu dispreț! Dîr amoretul nu aude, nu vede și nu pricepe... — Ți și nōpte mă cugetam, mă consultam cum se-i spun... cum să-i descoperi secretul inimei mele.

Pe cînd mă frămîntam așa, etă mi se ivesce o ocaziune bună. Capet un anunț de teatru cu danț. Diletanții aveau să represinte o piesă în care și Laura avea rol, și încă ce rol?! Rolul Reginei. Da, regina aspirațiunilor mele va debuta pe scenă, și eu înaintea unui publicu numeros, îi voiu da expresiune simțimentelor mele... printr'unu frumosu buchet de flori, îi voiu așterne la picioarele ei devotamentul meu, admirațiunea mea — Inteligența fetă, sîrbătorita artistă nu va rețusa —! Așa imi cugetam eu, și acestu plan îndat l'am și pus în executare, — se întrerupse Corneliu cam ostentiv.

După o mică pauză continuă:

— Era sēra reprezentațiunei. După programă începea la 8 ore, avea să țină până la 10, — și după aceea urma danț. Eu îmbrăcatu sîrbătorescu, așteptam cu nerăbdare ora fixată. O iritațiune febrilă mă alunga în sus și în jos prin odaia. Totu minutul mi se părea un secul. Pe mesă era aședat frumosul buchetu destinat pentru Laura. Ca să-mi trecă mai curîndu timpul, mă oprescu înaintea lui, îl ridicu cu amîndou mînilor, ca și cînd l'așu ține în brațe, și-lu esaminez eră cu de-amăruntul, că ore întocmit e după cum dispusem eu? Florile sînt frumoșe, fragede și culorile sînt aședate în ordinea convenită? Da, căci aici tîta flōrea avea însemnătate și tîta colōrea era o expresiă a inimei mele esaltate! Aceste flori trebuie să-i spună Laurei, cătu de multu o iubesc! — —

Și cum mă delectam în privirea florilor — vedem surisul dulce al Laurei sburîndu de pe fiecare garofă... trandafirii fragedi imi înfățișau obraji ei rumeni... Apoi îmbătatu de mirosul aromatic ce exalau diferitele flori vorbiam: Mergeți — — mergeți frumoșe flori la sora voștră, la Laura, la flōrea vieții mele, și-i spuneți în limba voștră că eu v'am trimis. Spuneți că parfumul voștru e dorul meu, er voi sunteți flori de pe câmpul speranțelor mele... Să vă primescă cu dragoste!... Spuneți, că eu o iubesc mai multu, decâtu cum iubiți voi

roua rēcoritoare a nopților misterioșe — — — mai ferbinte decâtu cum iubiți voi rațele calde ale sōrelui binefăcătoru, cari vă dau vieța!...

Vorbîndu așa, dintr'unu boboc de garofă erăși vedu sburîndu surisul acela fermecător al Laurei. În imaginațiunea mea iritată vedem în buchetul de flori figura gingașă a Laurei. Mă aplec spre buchet... să-i sērut rumenii obraji — — fragedii trandafiri!... Atunc imi cade din cap un fir de pērū alb — da, alb ca zăpada din munți, chiar pe trandafirul, care voiam să-l sērut. Acestu fir de pērū părea că protestez în contra acestei crime... Mi se părea că aud strigîndu-mi-se: Nu mă atinge!

Acestu părută voce m'a deșteptat din estaslul ce mă domina... În momentul urmatoru visul a sburatu — — — iluziunile au dispărut. Buchetul de flori fu rupt și aruncat sub mesă. Erăși începui a mă preumbla prin odaia cu pași repeđi. Nu sciam cum mi-a venit în minte, dîr recitam frumosa poesiă a lui Sion:

Dōmne, cătu e de frumoșă Lizișora mea...

Ea e jună și frumoșă... —

Și eu sînt bătrān...!

(Va urma).

Cursul la bursa de Viena

din 17 Noembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 4 Noembrie st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Banca națională a României, Ac. de asig. Dacia-Rom., etc.

Cursul pieței Brașov

din 18 Noembrie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or, etc.

Nr. 4732—1886.

Publicațiune

referitoare la măsurarea dărei de casă pentru anii 1887, 1888 și 1889.

Spre scopul măsurării și conscrierii dărei de casă pro 1887, 1888 și 1889, conformu șș-loru 11 și 12 ai art. de lege 44 din 1883, se provocă toți posesorii de casă...

La compunerea fasionărilor suntu de a se induce în côlele de fasionare atâtu singuraticile părți de locuințe, câtu și chiriele loru încassate pro 1886.

Chiriile suntu a se declara pe deplin și nu este permisu a se scădea din ele sub nici unu titlu ca de exemplu întreținerea locuințelor seu compensațiunii din partea chiriașilor ș. a.

La casu decâtu o localitate a rămasu în decursulu anului 1886 golă și neînchiriată, atunci are de a se induce în côlele de fasionare suma de chirie, care s'ar fi căpătată închirindu-se localitatea.

În urmă se observă, cumcă fasionările dărei după chiria de casă, așternute în decursulu amintitului terminu. voru avea valôre pro 1887, 1888 și 1889, considerându-se chiriele căpătate pro 1886 ca basă la computarea dărei după chiria de casă pentru acesti 3 ani următori.

Brașov, 15 Noembrie 1886.

Oficiulu de dare orașenescu.

Nr. 12,743/1886.

Amentire de dajdiă!

Pe basa ș-lui 58—74 de lege XLIV. din anul 1883 suntu toți plătitorii de dajdiă din Brașov, cari au rămasu cu vre-o sumă în datoria loru curentă pe dajdiă, din cadențele pentru comerțu și industriă...

Brașov, 15 Noembrie 1886.

Magistratul urbanu.

Avisu d-lorū abonați!

Rugămă pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii se binevoiască a scrie pe cuponulu mandatului postal și numerii de pe fașă sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa la muritu și se arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with 4 main columns: Predeal-Budapesta, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapest-Arad-Teiuș. Each column contains train routes, times, and prices for various stations.

Nota: Orele de noapte suntu cele dintre liniile grose.

Tipografia ALEXI Brașov. Hârtia din fabrica d-lorū Königes & Kopony, Zernescu.